

אימון, העצמה וחינוך ילדים

הרב מוטי זולברג

יועץ חינוכי מוסמך, מדריך כשורי חיים ומוגנות

מחבר הספר "דע לך בני"

פרשת ראה

"ראה אנכי נתן לפניכם היום בְּרִכָּה וְקָלָה"

האם יש לנו "בחירה חופשית"? ההכנה לחודש אלול.

הרב אליהו דסלר זצ"ל, בעל 'מכתב מאליהו' אומר, כי לכל אדם מקבל ניסיונות שונים בהתאם לדרגתו וזוהי נקודת הבחירה שלו.

לאחר אותה נקודת בחירה זעירה - רוב פעולותינו ומעשינו קורים כמעט מאליהם, כביכול אנו פועלים על "טייס אוטומטי" רוב הזמן. אך ה' יתברך מזמן לנו מדי פעם נקודות בחירה חדשות, שמאפשרות לנו לרומם את מעשינו הבאים, ולשנות את נתיב חיינו לטובה.

ד"ר ויקטור פרנקל, ניצול שואה אשר כתב ספר ידוע בשם "האדם מחפש משמעות", מנסה לתאר בצורה פסיכולוגית היכן נמצאת נקודת הבחירה שלנו, וממחיש אותה באמצעות סיפורים ממחנות ההשמדה, סיפורי ייאוש כנגד סיפורי גבורה - תחת אותם מצבים ולחצים פסיכולוגיים מאיימים. כך למשל, הוא מספר שראה קצין נאצי פונה בתקיפות ליהודי חלש ומסכן, וקרא אליו בגאווה: "אתה יהודי פחדן". היהודי השיב לו: "נכון, אני באמת פחדן, אבל אם אתה היית פוחד עכשיו כמוני, היית בורח מרוב בהלה!"

ד"ר פרנקל ראה באמירה זו ביטוי לנקודת הבחירה שיש בכל אחד מאיתנו, כלומר ההתייחסות האישית שלנו למאורעות, גם במצב של פחד איום ונורא. פרנקל טען שגם אם איננו יכולים לשלוט על מצבים של רגשות עזים כמו פחד או כעס או תסכול, אנו עדיין מסוגלים לבחור כיצד להתייחס למצבים.

הרמב"ם בהלכות דעות כותב בפירוש שאדם נולד עם אופי מסוים, ומשיכות מולדות, ועם כל זאת מוסיף ומבאר שהאדם מסוגל להתגבר על טבעו ולכוון אותו כרצונו עד שישנה נטיותיו.